

D'esquerra a dreta:

Laura Arias, col·laboradora de Critèria; Josep M. Mestres, cap del Servei de Correcció Lingüística, i Sílvia López, responsable de la Unitat de Correcció del Servei Editorial
DAVID PALOMA

Critèria, un valor lingüístic a l'alça

L'espai web de correcció de l'IEC, que ofereix de manera oberta eines en línia per a la correcció i la traducció, s'ha convertit en un valor lingüístic referencial i a l'alça

Tot el que concerneix l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) és referencial. Ho era el 1907, l'any de la fundació, i ho continua sent avui en dia. Ho és en qualsevol àmbit de la ciència pel fet que l'IEC és la principal institució d'alta cultura en les terres de parla catalana. Històricament, aquesta referència ha recaigut també en la Secció Filològica, que ha tingut un paper cabdal en la història de la lingüística catalana: la redacció de les normes ortogràfiques, l'obra de Pompeu Fabra, l'empremta d'Antoni M. Alcover, la tasca de les oficines lexicogràfiques...

A finals d'aquest any l'IEC publicarà l'esperada nova gramàtica de la llengua catalana i tornarà a fer-se evident la condició referencial de tots els projectes de l'IEC.

Critèria és el nom de l'espai web de correc-

ció de l'IEC (criteria.espais.iec.cat), que ofereix de manera oberta eines en línia per a la correcció i la traducció de textos. Aquestes eines estan pensades per a l'edició de les obres que publica la màxima autoritat acadèmica. Hi ha documents molt específics, centrats en col·leccions pròpies de la institució, però també hi ha altres eines que són vàlides per a qualsevol professional de la llengua. És en aquest punt que l'espai Critèria, que es va presentar en públic el 3 de juliol del 2014, s'ha convertit a hores d'ara en un valor lingüístic referencial i a l'alça.

Els artífexs de Critèria són Brauli Montoya, membre de la Secció Filològica i director científic del projecte; Josep Maria Mestres, cap del Servei de Correcció Lingüística, i Sílvia López, responsable de la Unitat de Correcció del Servei Editorial. Fins ara

també hi han col·laborat dues estudiants en pràctiques de la Universitat Pompeu Fabra: Laura Arias i Carla Soler.

L'origen

La necessitat d'aplegar uns criteris homogeneïtzadors entorn de la qualitat lingüística i tipogràfica va fer que a partir del 1992 l'IEC comencés a aplegar tot d'orientacions per a la composició, la traducció i la correcció de textos. Eren obres en paper, la més difosa de les quals va ser el llibre *Criteris de distribució tipogràfica de les parts dels llibres de 17 x 24 cm de format (quart perllongat)*. L'últim recull editat en paper va ser el 2006: *Criteris i altres materials per a la correcció i l'edició de textos a l'Institut d'Estudis Catalans*. L'edició en línia, però, va començar a gestar-se ara fa dos anys, amb l'ajuda de Santiago Muxach, cap del Ser-

vei de Recursos Digitals de l'IEC. A més de possibilitar-ne actualitzacions ràpides, l'edició electrònica ha permès que l'usuari accedeixi amb gran facilitat a tots els reculls de criteris per mitjà d'aparells d'última generació.

Vuitanta-tres entrades

El contingut de Crítèria consta ara com ara de vuitanta-tres entrades repartides en deu categories: *La redacció i la disposició general del text*, *Criteris per a la redacció i la correcció de pàgines web*, *Criteris ortotipogràfics*, *Les referències bibliogràfiques*,

Brauli Montoya, Josep M. Mestres i Sílvia López en són els artífexs

Criteris generals de les col·leccions de l'IEC, Publicacions relacionades amb la correcció i l'edició de textos, Qüestions de lèxic i onomàstica, Enllaços a obres de consulta en línia, Activitats formatives i Documents elaborats i aprovats per la Secció Filològica.

Cada categoria sol aplegar un nombre elevat d'entrades, que de ben segur anirà creixent. El tipus de consultes possibles es dispara: sobre la preparació dels originals, sobre la redacció de les instruccions en les pàgines web, sobre la composició de les referències bibliogràfiques, sobre les regles d'ús de majúscules i minúscules, etcètera.

Els documents més consultats tenen a veure, sobretot, amb ortografia, onomàs-

tica i tipografia. Així, per exemple, hi ha indicacions sobre com escriure el nom de determinats recursos electrònics d'internet. S'escriuen en cursiva o en rodona els noms de programes, cercadors i metacercadors? I els noms de les xarxes socials, ¿tenen la inicial de la primera paraula en majúscula? I què passa quan aquests noms figuren en llistes de referències bibliogràfiques?

Jané i Moll

Ompliria unes quantes columnes amb títols d'entrades, si bé personalment destaco la subcategoria *Treballs de divulgació lingüística*. S'hi presenta la columna *El Llenguatge*, que l'homenot Albert Jané, en paraules de Jordi Llavina, va publicar a l'*Avui* entre el 23 d'abril del 1976 i el 21 d'abril del 1985; també els articles que ell mateix va publicar a la revista *Llengua Nacional* entre el segon trimestre del 1997 i el tercer trimestre del 2011. No em puc descuidar els 307 articles, conferències, notes... que l'excel·lent lingüista Aina Moll va escriure, en català i en castellà, entre el 1975 i el 2010.

En cada categoria hi ha subcategories sempre farcides al detall, ni que en alguns casos s'indiqui que el document està pendent "del vistiplau de la Secció Filològica". Això converteix Crítèria en un mar de dades que pot espantar el navegant novell però que sap orientar perfectament el navegant despert. A més a més, fa només un parell de mesos que es poden fer cerques exhaustives en els fitxers en PDF. Només cal escriure la paraula en el metacercador per arribar als documents que en parlen.

La intranet

Per al navegant experimentat hi ha també unes cales a les quals pot aturar-se, d'una ma-

nera privada, amb usuari i contrasenya. El 18 de setembre del 2014 es va obrir la intranet de Crítèria als col·laboradors externs, que són pràcticament vuitanta (entre autònoms, empreses de correcció i traducció, correctors en plantilla de l'IEC, etcètera). La informació és, en aquest punt, encara més específica. Interessa tan sols als col·laboradors dels serveis de correcció de l'IEC. "No es tracta d'informació confidencial. Respon només a la voluntat de no barrejar criteris d'interès general amb documents que contenen criteris específics de monografies, col·leccions i publica-

El 1913, l'IEC va contractar el primer corrector professional

cions periòdiques de l'Institut", assenyalava Josep Maria Mestres. En algun aspecte, aquests criteris específics "poden semblar contradictoris respecte als criteris de l'espai web públic. Cal tenir-ho en compte", aclareix Sílvia López.

La curiositat

El 1913 es va incorporar als serveis de correcció de l'Institut d'Estudis Catalans el primer corrector professional: Emili Vallès i Vidal. La primera correctora professional va ser Rosalina Poch i Ferrer, el 1932. Les dates són emblemàtiques ja que el 1913 és l'any de publicació de les *Normes ortogràfiques* i el 1932, l'any del *Diccionari general de la llengua catalana*, de Pompeu Fabra. *